

ЗВЕЗДЕ ИЗ ДЕТИЊСТВА

Милијан Деспотовић: „Берачи гљива“ — „Прогрес“,
Загреб 1980.

Таман се песник уплаши пре власти робота и ласер зрака, таман почне да се повлачи унутра, у своје тамне и уклете шуме, кад, изненада, на светло да на изводи га нов глас са оне, сунчане стране. У неким мојим беспућима баш тако сам примио нову књигу МИЛИЈАНА ДЕСПОТОВИЋА, несебичног и дарезљивог песника из Пожеге, чија књига »Берачи гљива« почиње његов истински излет у »весело царство« поезије, где нас, што је општепознато, очекују сва чуда и замке, али и завољива Талија пуна чари, лепа до обмане, до лудила. Међу путнике што јој журе на поклоњење, свакако, с правом, иде и Деспотовић.

Шта написати о поезији Милијана Деспотовића? У Црној Гори, сам и пресрећан, живи познати вајар Мијо Мијушковић. Управо у вријеме кад је до мене стигла књига »Берачи гљива«, Мијушковић је одушевљавао Француску својим извезеним фигурама у камену. А Црна Гора, огромни камени споменик, могла би, што се тог материјала тиче, снабдевати део свет. Али, камен Мија Мијушковића је нешто друго. Све нам се: пут до песме Деспотовића, пут до вајарског дела Мијушковића, чини олаким. Но, де покушај! Живот који проводи један уметник клешући и удахњујући душу камену, помало ме подсећа на згаснуту метафору, на опори и јасни тон Деспотовићеве поезије. Песник из Пожеге шкрт је на речима, али, мисао му је волшебно широка и медитативна, испуњена истинским доживљајем, раскошна... Сан и јава преплићу се у оним најлепшим додирима, тако да је песник успео да целу књигу оваплоћи носталгичним и крепким дослухом са завичајем, из

кога се, некад, отргао а опет му остао близак и драг. Кроз чудесни Марков поток из детињства, ено, протичу успомене и песник их полако бележи, ослушкује.

»Страном мати
жбан зрацима очелила.

Сокаком брат
по нарамак завичајни.

Отац старина испраћа нас
И мирис проје.
Која суза.«

»Вечера код мајке« циклус је песама који нас једноставним и драгим стиховима враћа у наше крилате године младости, на тренутак нас одводећи с бетонских постаја и шума солитера, где се песник никада није сналазио и где му је било тесно и хладно. Зато су стихови овог циклуса и најуспелији део књиге, што је знак да Деспотовић има још корена у завичајним шумама, корена којима ће сутра дати своја крила и лековитост песме чији је истински сабрат.

Циклус посвећен драгом песнику Пауну Петронијевићу, који је објављен и у посебној књизи, додирнуо је вечита питања живљења, где нас, судбом обележене, чекају: Бежаније, Касиндоли, мрачни ходници болница, топле раке завичаја и све оно што прати песника као његов двојник, оживео и нестало у неком другом, пред нама самима. У таквим врлетима, изгледа, правом песнику је и место. Наћи ће се пре него негде друго.

»Камен на узглављу.
Гле, звезде
по њему наслањају.«
(»Врлет«)